

Remissvar från Gavlegårdarna – Miljöstrategiskt program 2.0

Bakgrund

Styrning och stöd önskar synpunkter på förslaget till nytt miljöstrategiskt program (MSP) som är ute på remiss t.o.m. 2019-12-31.

Kommentarer kring höjd ambitionsnivå och implementering av programmet

Det är positivt att MSP revideras och att ambitionen är att höja målbilden i det nya programmet. Det är också bra att synergier mellan ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet lyfts fram.

För att kunna implementera programmet så är det viktigt att beakta de olika sÄrlagstiftningar som styr bolagen och begrÄnsar vissa mÅjligheter. DÄrutöver sÅ skall Ägarstyrning av bolagen ske genom Ägardirektiven vilket innebÄr att det ej gÅr att detaljstyra bolagen genom program. Det Är Även viktigt att de tre dimensionerna i hÅllbarhet vÄrderas lika, dvs. social, ekonomisk, och ekologisk hÅllbarhet. Det innebÄr att GÄvle kommun vid all planering och vid alla strategiska och politiska beslut bÅr balansera samtliga dimensioner lika. Att jobba med miljöfrÅgor Är en viktig del i grundsynen och det skall vara vÄl grundade strategiska beslut som ingår i MSP.

Kommentarer kring antalet målområden, mål och åtgärder

Det Är positivt att förslaget har minskat till endast tre målområden. Det underlättar styrning och kommunikation av programmet.

Vår uppfattning Är att en tydlig struktur för de program, mål och planer som styr de olika verksamheterna inom kommunkoncernen skulle stärka MSP och öka mÅjligheterna till måluppfyllelse. Det kan vara en fara med att programmet Är för detaljerat med för mÅnga mål och åtgärder under varje målområde som inte följer en struktur.

Olika mål och åtgärder behöver jämföras sÅ att de mest kostnadseffektiva åtgärdena görs med avseende på förändrad miljöpåverkan. En analys av det kommer att genomföras för målområdet Klimatneutral kommun i klimatfÄrdplanen som Är under framtagande. DÄr kommer också, troligtvis, en fÄrdplan att presenteras hur man ska uppnå en klimatneutral kommun vilket skapar en förutsÄttning för detaljerade mål. Det

gör det svårt att ta ställning till MSPs satta mål och åtgärder och risken är att de behöver revideras när klimatfärdplanen presenteras.

Genomförande av målområden, mål och åtgärder

Det är svårt att få en överblick av vad som bör prioriteras i varje målområde då det är många mål, närmare bestämt 35 mål, och ganska många är detaljerade.

För 11 av målen är alla nämnder och bolag utpekade som ansvariga. Det kan finnas en risk att det blir ett ineffektivt arbete om alla ska göra allt, då olika verksamheter troligtvis uppnår olika stora miljönyttor i olika miljöfrågor. Den fråga som innebär störst miljönytta för en verksamhet behöver inte vara densamma för en annan. Vi behöver arbeta effektivt med våra resurser för att nå störst miljönytta totalt sett inom kommunkoncernen. Att nämnder och bolag, enligt förslaget, årligen ska följa upp och redovisa arbetet inom frågor där de inte gör någon större miljönytta medför stor administration utan att särskilt stor miljöeffekt uppnås. Då kan det vara bättre att istället frigöra den tiden till faktiskt åtgärdsarbete.

Det bör också förklaras i MSP hur arbetet ska finansieras på kort och lång sikt. På kort sikt kommer en del åtgärder att medföra fördyringar för verksamheterna och inte minst kostnader i form av tid för att arbeta med frågorna. På lång sikt kommer en del infrastruktursatsningar med investeringskostnader att krävas vilket kommer att kräva resurser att samordnas och genomföras. Detta ska implementeras samtidigt som budgetnedskärningar diskuteras i kommunens verksamheter. Hur detta kan kombineras behöver kommuniceras, antingen som en del av MSP eller separat.

Det föreslås att Samhällsbyggnadsutskottet ska vara styrgrupp för genomförandet av MSP. Det bör också finnas en referensgrupp eller en kombinerad styr- och referensgrupp. Referensgruppen bör innehålla representanter från de bolag och sektorer som förväntas genomföra arbetet för att uppfylla MSP.

Specifika kommentarer till text, mål och åtgärder

Mål, indikatorer och ansvar Klimatneutral kommun

Mål	Målar	Nyckeltal	Ansvarig
Gävle kommun ska vara klimatneutral 2035.	2035	1. Totala CO ₂ -utsläpp per capita i Gävle som geografiskt område.	Kommunstyrelsen, alla nämnder, förbund och bolag

Gavlegårdarnas kommentar:

Att ändra det ursprungliga målet från 2050 till 2035 känns drastiskt och får givetvis konsekvenser som behöver utredas. Det tycks mer rimligt att mål-året ska stämma överens med riksdagens antagna långsiktiga klimatmål som är 2045.

Att mäta och följa upp nyckeltalet är resurskrävande. Två tredjedelar av CO₂-utsläppen kommer från hushållens konsumtion. En tredjedel av Gävles hushåll bor hos Gavlegårdarna. Det innebär att stora resurser kommer att behöva läggas på att verka för

ett förändrat konsumtionsbeteende för den tredjedel av Gävles hushåll som vi har daglig relation med.

<i>Körsträckan med bil i Gävle kommunkoncern ska år 2025 ha minskat med 50 % per anställd, jämfört med 2018.</i>	2025	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Körda km jämfört med antal anställda.</i> 2. <i>Mäta antal fordon och arbeta för att minska antal fordon. (Samlas in via fordons - ansvariga)</i> 	<i>Alla nämnder, förbund och bolag</i>
--	------	--	--

Gavlegårdarnas kommentar:

Målet är inte rimligt utifrån att bolaget redan har minskat miljöbelastningen genom att ersätta alla bensin- och dieselfordon med el och biogas.

99,9 % av företagets fordon använder idag fossilfria bränslen. Privata bilar tillåts inte i tjänsten, endast el- och biogasbilar samt el-cyklar används för resa i tjänst.

Att halvera nuvarande körsträcka får förödande effekt på bolagets verksamhet, inte minst möjligheten att serva hyresgästerna och bedriva fastighetsförvaltning med miljövänliga fordon och maskiner.

<i>Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning ska vara 100% fossilfri/förnybar 2023.</i>	2023	<p>Här ingår personbilar, lätta lastbilar, inklusive arbetsmaskiner, tunga fordon.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Andel förnybara/fossilfria drivmedel av total förbrukning kommunkoncern.</i> 2. <i>Kartläggning av drivmedel från tunga fordon och arbetsmaskiner.</i> 3. <i>Försäljning av lokalt producerad biogas</i> 	<i>Alla nämnder, förbund och bolag</i>
--	------	---	--

Gavlegårdarnas kommentar:

Mål-året är inte rimligt och bör bytas mot 2030. Anledningen är att nuvarande arbetsmaskiner och tunga fordon bör bytas i takt med livscykelperspektivet.

Om nuvarande mål-år kvarstår innebär det att fyra lastmaskiner ska bytas, á ca två miljoner kronor per maskin. Ett antal mindre arbetsmaskiner som motorsågar, lövblåsar mm till ett uppskattat värde av ca 500 000 kr skulle även de behöva bytas före vad som är planerat och bäst utifrån ett livscykelperspektiv.

<i>Koldioxidutsläppen från flygresor för Gävle kommuns anställda ska minska med 50 % under perioden 2018-2023.</i>	2023	<i>CO2-utsläpp från flygresor totalt/år. Statistik från upphandlad resebyrå</i>	<i>Alla nämnder, förbund och bolag</i>
--	------	---	--

Gavlegårdarnas kommentar:

Målet är inte rimligt för bolaget som redan idag följer grundreglerna i den resepolicy som är fastställd av kommunfullmäktige 2018, vilket bland annat innebär att "flygresor ska endast företas i undantagsfall".

De fåtal flygresor som genomförs idag beror nästan uteslutande på nätverksträffar inom EU-samarbete.

Gävle kommunkoncerns upphandlade transporter ska vara fossilfria och ruttoptimerade år 2025.	2025	Indikator saknas för att följa upp upphandlade transporter. Gäller för nya upphandlingar och anpassning behöver ske för respektive upphandling. Gäller under förutsättning att fossilfria drivmedel finns tillgängligt på marknaden.	Alla nämnder, förbund och bolag
--	------	--	---------------------------------

Gavlegårdarnas kommentar:

Mål-året föreslås ändras till 2030 i stället.

Kvarstår nuvarande mål-år så får det samma effekt som att drivmedelsförbrukningen ska vara fossilfri 2023. Det innebär att upphandlade företag tvingas byta ut sina fordon och maskiner i en annan takt än vad deras livscykel medger, vilket innebär ökade kostnader för alla parter.

Näringslivet och gävleborna ska ha 30 % effektivare elanvändning till år 2030 jämfört med år 2009.	2030	1. Elanvändning per gävlebo inom Gävle Energis nätområde som exkluderar ex. datacenter 2. Elanvändning per lägenhet. 3. Elanvändning per villa,	Gävle Energi, Gavlegårdarna, Kommunstyrelsen
		4. Näringslivet-Total elanvändning / bruttoregionalprodukt för Gävle. (Data hämtas ur Gävle Energis databas.)	

Gavlegårdarnas kommentar:

Målet om en "effektivare elanvändning" är för otydligt och kommer att kräva stora resurser. Både för att följa upp och återkoppla elanvändningen per lägenhet/verksamhet, samt för att påverka Gavlegårdarnas hyresgäster till ett ändrat beteende.

Näringslivets och gävlebornas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030.	2030	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utsläpp till luft av CO₂ (växthusgaser, Nationella emissionsdatabasen) 2. CO₂ ton/från industrin (Nationella emissionsdatabasen, RUS, SCB) 3. Co₂ ton/övrigt exklusive Konsumtion (Nationella emissionsdatabasen, RUS, SCB) 	GävleEnergi, Gavlegårdarna, Kommunstyrelsen
---	------	---	---

Gavlegårdarnas kommentar:

Målet ok för bolaget då målet nästan uppfylls redan idag.

Elanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 35% effektivare till år 2030 jämfört med 2009.	2025	Elanu/m ² Atemp	Alla nämnder, förbund och bolag
--	------	----------------------------	---------------------------------

Gavlegårdarnas kommentar:

Ordet "effektivare" behöver förtydligas i målet. Förslag att jämförelseåret ska vara 2007 då drygt 175 av Sveriges kommunala bostadsbolag är anslutna till Allmännyttans Klimatinitiativ, där finns ett övergripande mål om 30 % lägre energianvändning till 2030, räknat från 2007.

Av Gävle kommunkoncerns elanvändning ska 10% produceras från egna solceller år 2035.	2035	Installerad effekt*nyckeltal	Kommunstyrelsen, Välfärd Gävle, Gävle Energi, Gavlegårdarna, Gavlefastigheter
--	------	------------------------------	---

Gavlegårdarnas kommentar:

Målet är inte rimligt. För att täcka 10 % av bolagets årliga elanvändning skulle det behöva installeras ca 18 000 m² yta solceller med en effekt av ca 2100 kWh. Idag har bolaget 747 m² solcellsyta, 89 kWh installerad effekt.

En annan synpunkt är att målet inte borde läsas till att endast omfatta solceller.

Gävlebornas konsumtion (både inom och utanför Sveriges gränser) ska vara resurseffektiv och miljömässigt hållbar.	2035	Koldioxidekvivalenter per capita i Gävle baserade på konsumtionsbaserade utsläpp, ton/år per capita.	Alla nämnder, förbund och bolag
---	------	--	---------------------------------

Gavlegårdarnas kommentar:

Tveksamt och otydligt mål då bolaget har svårt att påverka gävlebors och hyresgästers inköp. Dessutom ser vi en ökad handel via nätet där det ofta är svårt både för bolaget och den enskilde individen att kontrollera vad som är miljömässigt mest hållbart.

Mål, indikatorer och ansvar Robusta ekosystem

Mål	Målar	Nyckeltal	Ansvarig
Gävle kommun är anpassad till det förändrade klimatet och har minimerat risker för miljö och hälsa.		100 % av Gävle ska klara en klimatanpassning till RCP 8,5	Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Gavlegårdarna och Gavlefastigheter Alla nämnder, förbund och bolag

Gavlegårdarnas kommentar:

Otydligt mål. Även om nyckeltalet kan verka tydligt så är det svårt att kommunicera både med medarbetare och hyresgäster.

Mål, indikatorer och ansvar Ren och giftfri vardag

Mål	Målar	Nyckeltal	Ansvarig
Gävlebor och unga ska ha handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling; 100% år 2030 Medborgarundersökning om kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt, från index 59 2017 till Index 65 2025.	2030	<ol style="list-style-type: none"> 1. % (0-100) medborgares handlingskompetens 2. % (0-100) elevers handlingskompetens åk 5, 9 och gymnasiet åk 2 Årlig enkätundersökning av Utbildning Gävle 3. Miljöarbeteindex Medborgarundersökning om kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt 	Kommunstyrelsen, Gästrike återvinnare, Gavlegårdarna, Utbildningsnämnden

Gavlegårdarnas kommentar:

I bolagets årliga kundundersökning som varje år når en sjättedel av Gävles hushåll kan ett index tas fram för att årligen mäta den upplevelse hushållen har av möjligheten att leva miljövänligt.

Minst 80 procent av matavfall, förpackningar och tidningar från hushåll sorteras ut och återvinns.	2025	Årliga mätningar	Kommunstyrelsen, Gästrike återvinnare, Gavlegårdarna
--	------	------------------	--

Gavlegårdarnas kommentar:

Detta är ett väldigt högt satt mål med kort genomförandetid som innebär stora kostnader om det ska vara möjligt att nå målet.

Det finns exempel från projektet "Hållbart Nordost" där bolaget tillsammans med Gästrike Återvinnare och Rapatac har jobbat med information via dörrknackning, möten och aktiviteter sedan 2016 för att bidra till beteendeförändring kring förbättrad utsortering av hushållsavfall på Nordost.

Uppskattad kostnad för extra personal inom projektet Nordost är drygt 1 miljon/år, vilket innebär för hela beståndet ytterligare en kostnadsökning på 4 - 5 miljoner/ år.

Bolagets bedömning är att 70 procent är ett mera rimligt mål att kunna nå 2025.

Sammanfattning

Vår uppfattning är att Miljöstrategiska programmet bör ha ett eller ett fåtal övergripande mål. Mål som ger en tydlig inriktning om vad programmet omfattar. Mål som bolag och sektorer dagligen kan jobba med och genomföra i sina respektive verksamheter. För att få ut mest effekt av programmet är det viktigt att respektive bolag och sektor lägger mest resurser på de mål där de har mest påverkan. Att nämnder och bolag, enligt förslaget, årligen ska följa upp och redovisa arbetet inom frågor där de inte gör någon större miljönytta är resursslöseri utan att särskilt stor miljöeffekt uppnås.

Miljöstrategiska programmet bör beskriva **vad** som ska göras medan bolagen själva sedan måste beskriva **hur** detta ska göras utifrån gällande särslagstiftning och ägardirektiv.

Det slutgiltiga miljöstrategiska programmet kommer att integreras i vårt ledningssystem och följas upp likt övriga mål och indikatorer i bolaget.

Vi föreslår därutöver att ett miljöstrategiskt program på sikt ersätts av ett övergripande hållbarhetsprogram med utgångspunkt i samtliga tre dimensioner, då dessa alltid bör vägas lika.

Gävle den 19 december

Cathrine Holgersson
VD

